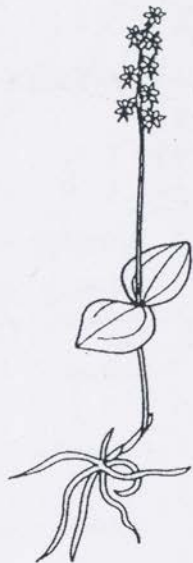
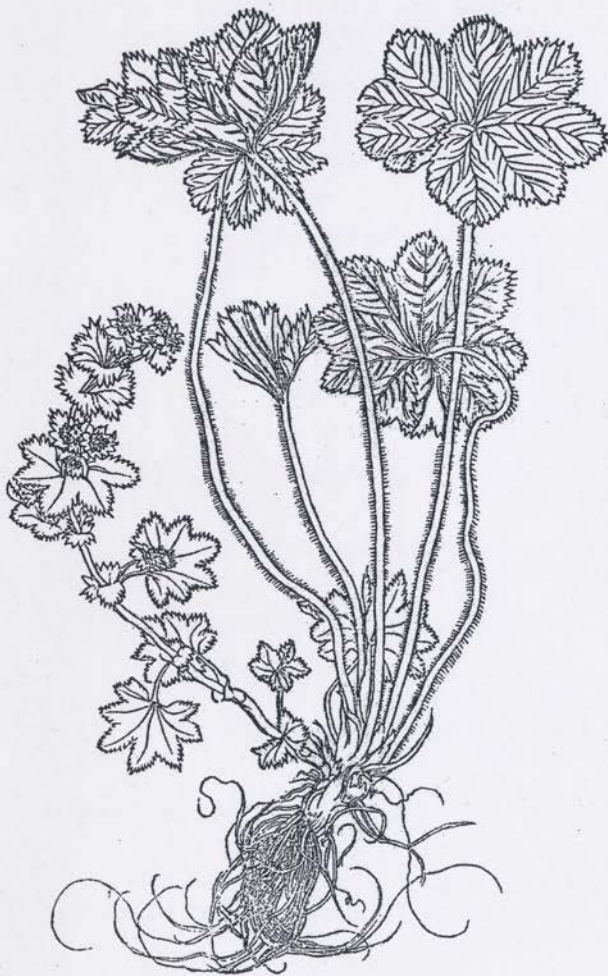

Listéra

1 - 2005

TELEMARK BOTANISKE FORENING

LISTÉRA - Tidsskrift for Telemark Botaniske Forening
(NBF, Telemarksavdelingen)
20. årgang, 2005, nummer 1

ADRESSER OG TELEFONER:

TELEMARK BOTANISKE FORENING, Postboks 25 Stridsklev, 3904 Porsgrunn
Postgirokonto: 0530 3890647. Foreningens e-mail-kontakt: a-jhalvo@online.no

Kasserer: Åse Halvorsen, Langerødvegen 4, 3719 Skien
Tlf.: 35 50 01 35

Styremedlem: Esther Broch, Oscars gate 53, 3725 Skien
Tlf.: 35 53 05 86

Styremedlem: Målfrid Ergon, Steinringen 47, 3931 Porsgrunn
Tlf.: 35 51 25 16

Styremedlem: Bjørn Erik Halvorsen, Utsikten 4, 3911 Porsgrunn
Tlf.: 35 55 42 57

Styremedlem: Trond Risdal, Orionvegen 88, 3942 Porsgrunn
Tlf.: 35 51 29 69

1. Varamedlem: Grete Stendalen, Wettergreensveg 5, 3738 Skien
Tlf.: 35 59 43 73

2. Varamedlem: Anne Vinorum, Raskenlundvegen 29, 3928 Porsgrunn
Tlf.: 35 51 25 16

Floraatlas: Bjørn Erik Halvorsen, Utsikten 4, 3911 Porsgrunn
Tlf.: 35 55 42 57
Roger Halvorsen, Hanevoldvn. 15, 3090 Hof
Mobiltelefon: 41 50 54 12
Trond Risdal, Orionvegen 88, 3942 Porsgrunn
Tlf.: 35 51 29 69

I redaksjonen:

Charlotte Bakke (e-post: kaa-ba@online.no), Priscilla Hansen (e-post: peahans@online.no), Grete Stendalen (e-post: gretehs@c2i.net), Norman Hagen – fra 18.2. 2005 (e-post: atele@online.no)

Forsidebildet: Marikåpe. Ill. fra Grigson, Geoffrey. 1996. *The Englishman's Flora*. Oxford.
Baksidebildet: Ill. fra Hjorth, H. 1980. *Blomstervandringar*. Stockholm.

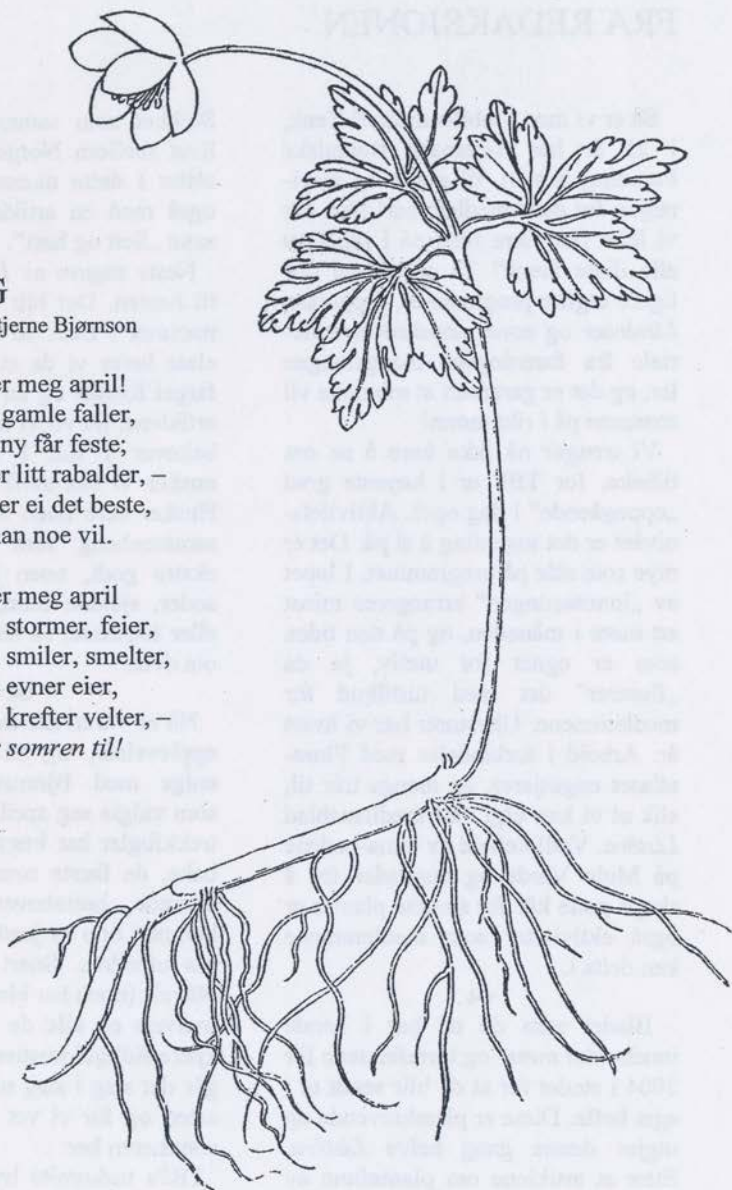
ISSN: 0801 - 9460

VALG

Av Bjørnstjerne Bjørnson

Jeg velger meg april!
I den det gamle faller,
i den det ny får feste;
det volder litt rabalder, –
dog fred er ei det beste,
men at man noe vil.

Jeg velger meg april
fordi den stormer, feier,
fordi den smiler, smelter,
fordi den evner eier,
fordi den krefter velter, –
i den blir somren til!

FRA REDAKSJONEN

Så er vi inne i jubileumsåret! Tenk, i 25 år har Telemark Botaniske Forening bestått, til glede og inspirasjon for dens medlemmer! Hva har vi ikke fått være med på i løpet av alle disse årene? Ta en titt på tidligere utgitte programmer, rapporter, *Listéra*er og annet nedskrevet materiale fra foreningens mangslungne liv, og det er garantert at minnene vil strømme på i rikt monn!

Vi trenger nå ikke bare å se oss tilbake, for TBF er i høyeste grad „oppegående” i dag også. Aktivitetsnivået er det ingenting å si på. Det er mye som står på programmet. I løpet av „innesesongen” arrangeres minst ett møte i måneden, og på den tiden som er egnet for uteliv, ja da „florerer” det med turtilbud for medlemmene. Ukesturer har vi hvert år. Arbeid i forbindelse med Flora-atlaset engasjerer, og mange trår til, slik at vi kan utgi vårt medlemsblad *Listéra*. Vedlikehold av tema-bedene på Mule Varde og dugnader for å skape gode kår for sjeldne planter er også aktiviteter som medlemmene kan delta i.

Bladet som du nå har i hende inneholder møte- og turreferatene for 2004 i stedet for at de blir sendt ut i eget hefte. Disse er plasskrevende og utgjør denne gang halve *Listéra*. Etter at artiklene om plantefunn av sjeldne og truede arter i Telemark har vært borte noen år, er de nå tilbake, og vil bli et mer regelmessig innslag.

Stykket som sammenlikner plantelivet mellom Norge og Kreta fortsetter i dette nummeret, og vi har også med en artikkel om vadderot samt „Sett og hørt”.

Neste utgave av *Listéra* blir utgitt til høsten. Det blir vårt „jubileumsnummer”. Etter to svart/hvitt-utgivelser lover vi da et blad med både farget forside og en del fargebilder i artiklene. Så vil vi nok også skue litt bakover i tid. I den forbindelse ønsker vi oss stoff fra våre lesere. Husker dere noen hendelser i TBF-sammenheng som har festet seg ekstra godt, noen morsomme episoder, sjeldne funn, en spesiell tur eller liknende, så send oss noen ord om dette.

Nå er våren her med alle sine fine opplevelser, og vi kan lett være enige med Bjørnstjerne Bjørnson som valgte seg april. Flokkene med trekkfugler har begynt å komme tilbake, de første sommerfuglene flyr allerede, hestehoven har forlenget kommet opp av jorda og sola lokker oss utendørs. Snart blomstrer både blåveis (noen har blomstret allerede), hvitveis og alle de andre kjente og kjære tidligblomstrende plantene. Så går det slag i slag med litt „seinere” arter, og før vi vet ordet av det, er sommeren her.

TBFs turkomité byr som alltid på mange fine utflukter på denne årstiden, så kom og bli med på tur!

Ha en fin vår!

C.B.

VADDEROT *Phyteuma spicatum*

Av Sigrid Nordskog

Vadderota står omtala i ymse bøker som eg hev:

Nordens flora, b. 9. s. 571.

H.J. Wille. 1786. *Beskrivelse over Sillejords Præstegjæld*. s.64.

Th. Schauer. 1982. *Cappelens flora*. s. 402-3.

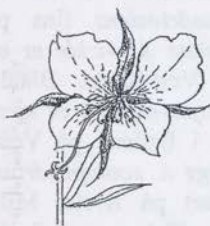
M. Blamey. 1992. *Teknologisk forlags store illustrerte flora*. s. 392-3.

Johs. Lid. 1985. *Norsk, svensk, finsk flora*. s. 473.

Olav Botnen. 1981. Artikkel i *Vest-Telemark Blad*, 13/6.

Før voks det ein liten flokk vadde-rot i Dalane i Kviteseid, men eg trur alt blei øydelagt då den nye vegen kom for nokre få år sidan.

Men i sommar var eg på vitjing i Svartdal på Nedre Lien, garden til Astrid og Ivar. Der såg eg sju fine og tre knekte vadderot. Dei stod uppi ei li der det eingong hev vore ein veg som no ikkje er i bruk og er omtrent attgrodd av høge vokstrar, for det meste geiskore *Epilobium angustifolium*. Det er nok ikkje lett for vadderota å greie seg der, i kamp med geiskoren som har omtrent same høgd og er tallaus.

Geiskore(geiterams)

det var lite mat. Rota blei rett og slett omtrent utrydda. Om det er forska på dette, veit eg ikkje.

Korleis kom så denne planta til Svartdal? Det som er sikkert er at ho er å finne på Møsstrand, som ikkje

er så veldig langt frå Rauland. Men å tenke seg at den raulandsjenta som gifte seg til Nedre Lien i 1924 hadde planta med seg og planta henne i kjøkenhagen sin, er vel litt vel fantasifullt. Romantisk visvas seier folk eg har spurt —

At vadderota tilhører klokkefamilien er vel knapt det fyrste ein tenker på når ein ser denne planta, der dei fem kronblada klis-trar seg rundt griffelen. Etter kvart – er det når temperaturen stig? – så slepper dei taket i griffelen og bretter seg ut kvar for seg så dei får form av ei stjerne. Klokke er det like fullt —

Vadderot

Illustrasjonar

Frå boka *Telemark (Bygd og by i Norge)*. Oslo. 1975. (vadderot)

Hjort, H. 1980. *Blomstervandringar*. Stockholm. (geiskore)

LENGST NORD OG LENGST SYD I EUROPA EN BOTANISK SAMMENLIKNING MELLOM NORGE OG KRETA II

Av Bjørn Erik Halvorsen

Første del av denne artikkelen stod i *Listéra* 2004, nr.2. – Red.

Karsporeplanter

Karsporeplanter *Pteridophyta* er i Norge representert ved 78 arter /underarter, 28 slekter og 16 familier. De tilsvarende tall for Kreta er 39 arter/underarter, 22 slekter og 14 familier. 13 arter/underarter fins begge steder, 14 slekter er representert med arter/underarter begge steder og 12 familier er representert ved arter /underarter begge steder.

Kongsbregne

Åkersnelle *Equisetum arvense* ssp. *arvense* er funnet på et par lokaliteter på Kreta. Marinøkkel *Botrychium lunaria* er kjent fra Kreta, men den er trolig utgått. Kongsbregne *Osmunda regalis* er kjent fra fuktige oppdyrket områder på Kreta. Kyst-einstape

Pteridium aquilinum ssp. *aquilinum* fins over hele Kreta opp til 1500 moh. Den fins i sydlige kyststrøk i Norge. Det må også nevnes at Kreta har 6 arter i venushårfamilien

Adiantaceae, en familie som ikke er representert i Norge.¹ På den annen side fins ikke noen arter i kråkefotfamilien *Lycopodiaceae* på Kreta, men de har en art i dvergjamnefamilien *Selaginellaceae*.

Selaginella denticulata er relativt vanlig på Kreta.

Murburkne *Asplenium ruta-muraria* er relativt vanlig i fjellene på Kreta. Kalksvartburkne *A. trichomanes* ssp. *quadri-valens* fins på Kreta. Grønnburkne *A. viride* er en høyfjellsart på Vest-Kreta. Blankburkne *A. adiantum-nigrum* er kjent fra én lokalitet i fjellene på Vest-Kreta. Hjortetunge *A. scolopendrium* er en høyfjellsart på Kreta. Miltbregne *Ceterach officinarum* risikerer nordmenn liv og lemmer for å få se på Gotland. Den er relativt vanlig på Kreta fra kysten opp til over 2000 moh.

Hjortetunge

¹ Floraene som ble brukt da artikkelen ble skrevet, har senere kommet ut i nyere og reviderte utgaver.

Skogburkne *Athyrium filix-femina* fins på Kreta, men er ikke spesielt vanlig der. Skjærlok *Cystopteris fragilis* er en høyfjellsart på Kreta. Det er kun disse to artene i storburknefamilien *Woodsiaceae* på Kreta. Dette er en familie som har 15 arter/underarter i Norge. Stortelg-familien *Dryopteridaceae* har 12 arter/underarter i Norge, men bare 3 arter/underarter på Kreta. Felles art er taggbregne *Polystichum lonchitis*, som fins i fjellene på Vest-Kreta. Ellers fins bjørnkam *Blechnum spicant* i innlandet på Vest-Kreta.

Nakenfrøete planter.

Nakenfrøete planter *Pinophytina* er i Norge representert ved 11 arter/underarter, 5 slekter og 3 familier. De tilsvarende tall for Kreta er 6 arter/underarter, 4 slekter og 3 familier. Ingen arter/underarter fins begge steder, mens 2 slekter (*Pinus* og *Juniperus*) er representert med arter/underarter begge steder og 2 familier er representert med arter/underarter begge steder.

I Norge har vi gran *Picea abies* og furu *Pinus sylvestris*. Gran fins i form av et par innplanta eksemplarer på Kreta, mens furu ikke er kjent fra øya i det hele tatt. Til gjengjeld har Kreta mye av en østlig pinje-art som heter *Pinus brutia*, og en middelhavs-sypress som heter *Cupressus sempervirens*.

Tofrøbladete planter.

Tofrøbladete planter *Magnoliopsida* er i Norge representert ved 1.215 arter/underarter, 368 slekter og 79 familier. De tilsvarende tall for Kreta

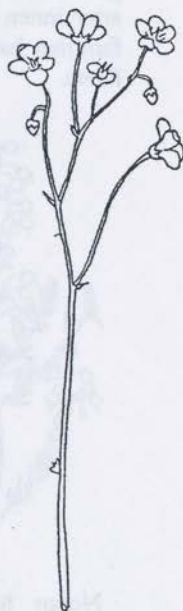
er 1.416 arter/underarter, 499 slekter og 96 familier. 135 arter/underarter fins begge steder, 208 slekter er representert begge steder og 62 familier er representert begge steder.

Norske tofrøbladete familier som er små på Kreta.

Hvis en skal sammenlikne to områder botanisk, må en ta for seg både likheter og ulikheter. Arter som vi omgås daglig her hjemme i Norge, er ofte fullstendig fraværende på Kreta, og motsatt. Vierfamilien *Salicaceae* f.eks. er kun representert ved én art, hvitpil *Populus alba*, på Kreta, og bjørkefamilien *Betulaceae* har ingen representanter der i det hele tatt.

Sildrefamilien *Saxifragaceae* er representert med 30 arter innen 3 slekter i Norge. På Kreta fins bare 4 *Saxifraga*-arter. En av disse er felles med Norge. Det er trefingersildre *Saxifraga tridactylites*, som er en fjellplante på Kreta. Ellers kan nevnes *S. chrysosplenifolia* som er en relativt vanlig art på skyggefulle klippevegger på øya.

Rosefamilien *Rosaceae* er en stor familie i Norge med 141 arter/underarter. På Kreta er den kun representert ved 24 arter/underarter. For eksempel har de der kun én *Rubus*-art, *Rubus sanctus*, (hos oss har

*Saxifraga
chrysosplenifolia*

vi molte, bringebær- og bjørnebærarter) som til gjengjeld danner et nærmest ugjennomtrengelig „piggetråd-flettverk” i de oppdyrkete områdene. Marikåper *Alchemilla* fins ikke på Kreta, og murer *Potentilla* har kun 2 arter (*P. speciosa* og krypmure *P. reptans*).

Fiolfamilien *Violaceae* har 16 *Viola*-arter i Norge. Kreta har kun 6 *viola*-arter, og ingen av dem er spesielt dominerende. Blant disse finner vi marsfiol *Viola odorata* og lundfiol *V. reichenbachiana*. Et artig innslag er den buskformete *V. scorpiuroides* med sine små gule blomster.

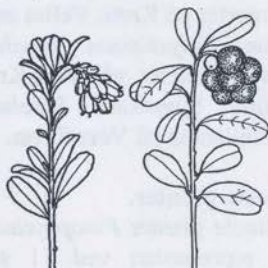
En annen familie som vi ser lite av på Kreta er mjølkefamilien *Onagraceae*, som kun har 5 arter der, mens den har 20 arter i Norge. Vintergrønnfamilien *Pyrolaceae* har 11 arter innen 5 slekter i Norge. Denne familien har ingen representanter på Kreta.

*Erica
arborea*

Norge har 19 arter/underarter i lyngfamilien *Ericaceae*, og mange av disse fins over hele landet. På Kreta

fins 4 lyngarter; én buskformet vårlyngart, *Erica arborea*, én som blomstrer om høsten, *E. manipuliflora*, og 2 *Arbutus*-arter. Det vil si at blåbær, tyttebær, røssllyng, osv. ikke fins på Kreta i det hele tatt. Da er det jo merkelig at Linné ga tyttebæret navnet *Vaccinium vitis-idaea*. *Vitis* betyr vin og *idaea* betyr fra Ida-fjellene, som ligger på Kreta.

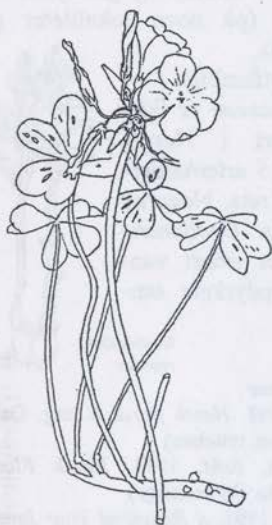
Tyttebær

Tofrøbladete familier på Kreta, som er små i Norge.

I fjærkollfamilien *Plumbaginaceae* har Norge 4 arter/underarter. Kreta har 22 arter/underarter. De fleste av disse tilhører risp-slekta *Limonium* som har 18 arter/underarter på Kreta. 5 av disse er endemiske for Kreta, og flere av dem er begrenset til svært lokale soner på øya. På sett og vis har vi her en parallell til hvordan Norge har systematisert fjellvalmuene.

Valmuefamilien *Papaveraceae* er en vakker og spennende blomsterfamilie på Kreta. Øya har 20 arter/underarter innen 6 slekter. Kornvalmue *Papaver rhoeas* og den østlige arten *P. purpureomarginatum* er relativt vanlige. Gul hornvalmue *Glaucium flavum* (som vi kjenner fra Malmøya ved Larvik) er relativt vanlig på Kreta opp til 700 moh.

Erteblomstfamilien *Fabaceae* er den nest mest artsrike på Kreta med 164 arter/underarter, mot bare 65 i Norge. I hovedsak er disse fordelt på de samme slektene som i Norge, men noen av slektene er vesentlig mer tallrike og det er til dels svært vanskelig å artsbestemme dem. Dette gjelder f.eks. *Lotus* (tirltunge) med 13 arter, *Medicago* (snegleskølm) med 24 arter, *Melilotus* (steinkløver) med 6 arter, *Ononis* (beinurt) med 11 arter, *Trifolium* (kløver) med 33 arter, *Vicia* (vikke) med 19 arter og *Lathyrus* (flatbelg) med 13 arter. Dessuten fins det en praktfull endemisk art, kreta-ibenholt *Ebenus cretica*, som vokser på klippevegger.

Oxalis pes-caprae

Norge har sin vanlige gaukesyre *Oxalis acetosella*. Denne fins ikke på Kreta. Men, til gjengjeld er bakken i mange olivenlunder fullstendig dekket av den gulblomstrete *Oxalis pes-caprae*. Linfamilien *Linaceae* er en spennende familie på Kreta med 10

arter. Spesielt må nevnes *Linum arboreum* som er en praktfull gulblomstret busk som vokser i klippevegger. Vortemelkfamilien *Euphorbiaceae* har i Norge 6 arter, mens Kreta har hele 27 arter. En typisk representant å legge merke til på våren er den puteformete *Euphorbia acanthothamos*, som lyser opp landskapet med sine gule blomster.

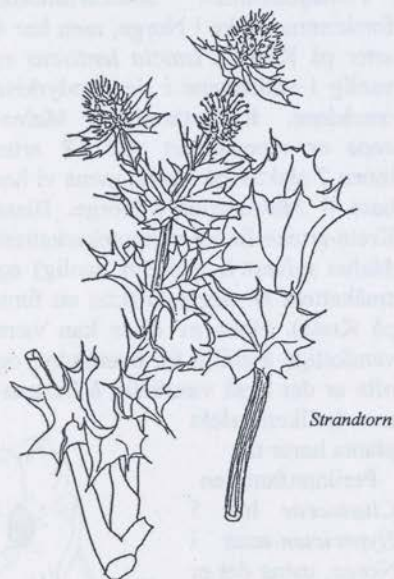
Pistasjefamilien *Anacardiaceae* forekommer ikke i Norge, men har 4 arter på Kreta. *Pistacia lentiscus* er vanlig i veikantene i de oppdyrkete områdene. Kattostfamilien *Malvaceae* er representert ved 18 arter innen 7 slekter på Kreta, mens vi har bare 4 *Malva*-arter i Norge. Blant Kreta-artene finner vi apotekerkattost *Malva sylvestris* (relativt vanlig) og småkattost *M. neglecta* (kun ett funn på Kreta). Noen av disse kan være vanskelige å skille fra hverandre, og ofte er det også vanskelig å bestemme hvilken slekt planta hører til.

Perikumfamilien *Clusiaceae* har 5 *Hypericum*-arter i Norge, mens det er 14 *Hypericum*-arter på Kreta. Prikkperikum *Hypericum perforatum* er eneste felles art. Solrosefamilien *Cistaceae* har ingen representanter i Norge, mens det er 17 arter innen 4 slekter på Kreta. Særlig er de 4 *Cistus*-artene praktfulle.

Cistus

En annen familie som det kan være problematisk å bestemme artene innenfor, er skjermplantefamilien *Apiaceae*. Den har 76 arter/underarter på Kreta, mens den bare har 34 arter/underarter i Norge. Bare 3 av disse fins begge steder: skjoldblad *Hydrocotyle vulgaris*, strandtorn *Eryngium maritimum* og vasskjeks *Berula erecta*.

Maurefamilien *Rubiaceae* har 14 *Galium*-arter i Norge. På Kreta fins det 42 arter innen 7 slekter, og mange av dem er til dels svært vanskelige å skille fra hverandre. Klengemaure *Galium aparine* er eneste felles art. Vindelfamilien *Convolvulaceae* har 6 arter/underarter innen 3 slekter i Norge. Kreta har 18 arter/underarter innen 5 slekter. Åkervindel *Convolvulus arvensis* (relativt vanlig på Kreta), timiansnyltetråd *Cuscuta*

epithymum (relativt vanlig på Kreta) og strandvindel *Calystegia sepium* (sjelden på Kreta) er felles arter.

Norge har 33 arter/underarter innen 17 slekter i leppeblomstfamilien *Lamiaceae*. Kreta har hele 80 arter/underarter innen 22 slekter. Mange av disse er det også svært vanskelig å artsbestemme. Men, man kan jo nyte krydderduften likevel. Felles arter er blåkoll *Prunella vulgaris* (sjelden på Kreta), rødtvetann *Lamium purpureum* (fjellplante på Vest-Kreta), myktvetann *L. amplexicaule* (relativt vanlig på Kreta), kransmynte *Satureja vulgaris* (sjelden som vår underart, men mer vanlig som andre underarter), vassmynte *Mentha aquatica* (sjelden på Kreta) og gråmynte *M. longifolia* (på noen lokaliteter på Syd-Kreta).

Snylterotfamilien *Orobanchaceae* er ikke representert i Norge. Den har 15 arter/underarter på Kreta. Noen av dem, f.eks. *Orobanche ramosa*, er svært vanlige i oppdyrkete områder.

Illustrasjoner

Lid, J. 1998. *Norsk flora*. 6. utg. Oslo. (kongsbregne, tyttebær)

Nordhagen, Rolf. 1944. *Norsk Flora*. 1. hefte. Oslo. (hjortetunge)

North, C. 1997. *A Botanical Tour Round the Mediterranean*. London. (*Saxifraga chrysosplenifolia*, *Oxalis pes-caprae*, *Orobanche ramosa*, strandtorn)

Polunin, O. 1987. *Flowers of Greece and the Balkans*. Oxford. (*Erica arborea*, *Cistus*)

(Artikkelen avsluttes i et senere *Listera*.)

SETT OG HØRT...

- I Trondheim har man forsket på torvmoser (*Sphagnum* spp.) som konserveringsmiddel. Der har de en ørret som har ligget godt innpakket i mose i over et halvt år og fremdeles lukter friskt, selv om skinnen virker noe garvet! Torvmyrer har fra gammelt av vært kjent som et sted å oppbevare mat. Så det er ingen overraskelse at det er nettopp i torvmyrer man har funnet 2000 år gamle lik så velpreserverte at ansiktstrekkene er tydelige, og siste inntatte måltid før døden kunne undersøkes! (Se for øvrig artikkelen om torvmoser i *Listéra* nummer 2 i 1999, der bruk av torvmoser i bandasjer under første verdenskrig blir omtalt.) Forskerne har funnet et stoff som de har kalt sphagnan og vil nå undersøke hvordan det virker. En dag får vi kanskje mat uten E-stoffer som konserveringsmiddel!

- En botaniker i Tromsø har fremmet teorien om at meldrøye, en parasittsopp på korn, kan være årsak til at kvinner i Finnmark ble beskyldt for hekseri. Meldrøye finnes på korn, særlig rug av dårlig kvalitet, slikt som ofte ble importert til kystbygdene i fylket. Den forårsaker spasmer og hallusinasjoner, nettopp symptomer som er beskrevet i papirene fra hekseprosessene. Det ble vist et innslag om dette i et „Schrödingers katt“- program sist vår.

- Igjen i Tromsø, har noen biologer på universitetet fundert på om trernes sterke høstfarger kunne ha en nyttig funksjon utenom den vanlige forklaringen at de forårsakes av at klorofyllet trekkes tilbake fra bladene. Slike farger, særlig rødt, er i insektverdenen ofte en forsvarsmekanisme, et varsel om at vedkommende ikke er spiselig, t.o.m. giftig. Forskerne undersøkte en gruppe med fjellbjørk i noen år og fant at jo tidligere trærne skiftet farge og jo flere av dem som gjorde det, dess færre insektangrep var det i neste sesong. Dette ble nevnt i „Ut i naturen“ i november.

PLANTEFUNN I TELEMAR 2000

Av Bjørn Erik Halvorsen

I mange år har man hatt en tradisjon i TBF for en oppsummering av årets plantefunn. En slik artikkel kom siste gang i *Listéra* 2000, nr. 1, der Roger Halvorsen skrev en rapport over plantefunn i 1999. Dessverre har ikke denne tradisjonen blitt opprettholdt etterpå. Men nå vil Floraatlas-komiteén forsøke å ta igjen det tapte. Det vil i tiden framover bli laget en artikkel for hvert år etter 2000.

I år 2000 ble det rapportert 70 plantefunn. 54 av disse var nye for

Vårbendel

Floraatlas, mens 16 var bekreftelser på tidligere funn. Det var i alt 8 bidragsytere, hvor de flittigste var TBF-turer med 50 funn og Roger Halvorsen med 12 funn. Dette fordelte seg på 53 ulike arter, hvorav de mest „populære” var vårbendel *Spergula morisonii* med 6 registreringer, og gren-

marasal *Sorbus subpinnata*, buskvikke *Hippocrepis emerus* og steinstorkenebb *Geranium columbinum*, alle med 3 registreringer. Registreringene er fordelt på disse kommunene: Kragerø (26 funn), Porsgrunn (16 funn), Bamble (11 funn), Drangedal (7 funn), Kviteseid (4 funn), Siljan (3 funn), Tinn (1 funn), Fyresdal (1 funn) og Skien (1 funn).

Spesielt interessante funn i 2000:

Huldrenøkkel

Botrychium matricariifolium

Fra før var det bare én registrering av huldrenøkkel i *Floraatlas for Telemark*. Det var et funn fra 1961 i Brunkeberg, men i Lids flora står den også oppgitt i Tokke. I Lids flora står den oppført med registreringer i 21 kommuner i Sør-Norge, men mange av disse er gamle funn. Derfor var det svært hyggelig å få et nyfunn av denne planta ved Grønnåsen i Kragerø.

Huldrenøkkel

Brokkurt

Herniaria glabra

Tidligere registreringer i Floraatlas av brokkurt er fra Hestøya i Kragerø (1985), Langøy i Kragerø (1995) og et tilfeldig funn på Bakken i Skien (1997). Lokaliteten ved Kragerø Sportell blir dermed den 4. for denne planta i *Floraatlas for Telemark*.

Brokkurt

Sylarve

Sylarve *Sagina subulata*

Sylarve hadde 6 lokaliteter i Flora-atlasen i Kragerø kommune og én lokalitet i Bamble (Bjørnøya). Dessuten har den en del lokaliteter i Brunlanes (Larvik). Den ble nå i tillegg funnet ved Hasseldalssundet på Oterøy i Kragerø.

Bergfrue

Bergfrue *Saxifraga cotyledon*

Bergfrue er kjent fra en rekke lokaliteter i Telemark. Fra TBF-turen til Rønnoisdalen fikk den sin andre lokalitet i Drangedal kommune. (Den var tidligere kjent fra Storøy i Toke). Floraatlas-komiteén tar gjerne imot flere lokaliteter av bergfrue fra de kystnære kommunene.

Fagerrogn *Sorbus meinichii*

TBF trodde det var én lokalitet av fagerrogn i Telemark, og at den lå på Langesundstangen. Men etter en runde for å se på asal-arter med Per Salvesen, blei denne planta degra-

dert til å være en asal-hybrid. Men til gjengjeld fikk vi vite om en fagerrogn på skrenten mot Klevstrand ved Grønli i Porsgrunn.

Fagerrogn

Grenmarasal

Grenmarasal *Sorbus subpinnata*

Grenmarasal er en av Telemarks sjeldne planter. Den er i hovedsak knyttet til kalksonen i Grenland med 4 lokaliteter i Bamble og 9 lokaliteter i Porsgrunn. I tillegg er den rapportert fra Rødmyr i Skien (1956), Knipenheia i Kragerø og Lårdal i Tokke. Den ble nå rapportert inn fra Tangenåsen ved Sundjordet, Klevstrand-skrenten ved Grønli og skrenten ved Brevik jernbanestasjon, alle i Porsgrunn kommune. Det ble for øvrig også funnet sølvasal *Sorbus aria* og bergasal *S. rupicola* i skrenten ved Brevik jernbanestasjon.

Steinstorkenebb***Geranium columbinum***

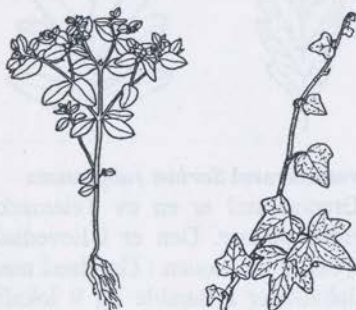
Steinstorkenebb var kjent fra Kragerøkysten (6 lokaliteter), Krogshavn i Bamble og Lundevalgsgrenda i Kviteseid. Den blei i 2000 funnet på Lovisenberg i Kragerø, Paradisbukta på Håøya, Porsgrunn og Rønnoisdalen i Drangedal.

Steinstorkenebb

Byvortemelk *Euphorbia peplus*

Byvortemelk var kjent fra Kragerø (6 lokaliteter), Bamble (2 lokaliteter), Porsgrunn (3 lokaliteter) og Follestad i Skien. Den ble denne gang funnet på Furuholmen i Kragerø. Denne planta følger ofte ballastlokaliteter.

Byvortemelk

Bergflette

Bergflette *Hedera helix*

Vill bergflette er kjent fra Kragerø (7 lokaliteter), Bamble (5 lokaliteter) og Porsgrunn (5 lokaliteter). Det ble denne gang funnet en stor lokalitet på Langesundstangen.

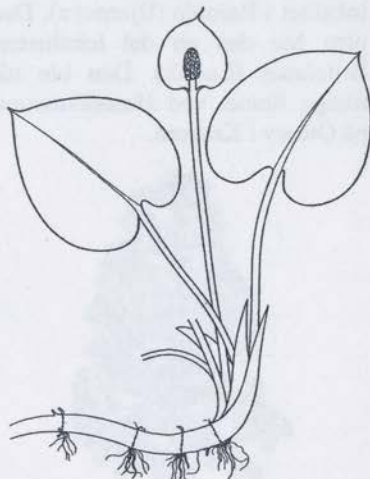
Pusle-
blom**Pusleblom *Anagallis minima***

I *Floraatlas for Telemark* var det bare én kjent lokalitet av pusleblom, og den var på vestre Gumøy. Nå ble den også funnet ved Hasseldalsundet på Oterøy i Kragerø.

Myrkongle *Calla palustris*

Myrkongle var kjent fra Kragerø (5 lokaliteter), Langekilen i Bamble, Porsgrunn (3 lokaliteter), Skien (6 lokaliteter), Drangedal (2 lokaliteter), Ulefoss i Nome og Notodden flyplass. Når den nå ble rapportert

fra Lystjern, er dette første registrering av myrkongle i Floraatlasen i Siljan kommune.

Myrkongle

Ramsløk *Allium ursinum*

Ramsløk var i Floraatlasen kjent fra Rognstranda og Tangvallkleiva i Bamble, Håøya i Porsgrunn og Flakvarp i Skien. Den er nå også funnet i Versvika i Porsgrunn.

Ramsløk

Søstermarihand

Søstermarihand*Dactylorhiza sambucina*

Søstermarihand, som er Telemarks fylkesblomst, har en rekke lokaliteter i Floraatlasen. I Drangedal kommune var den kjent fra Reiersdalen og Åse. Nå har den fått sin tredje lokalitet i kommunen, da TBF fant den på Rønnoomsnipa.

Breiull *Eriophorum latifolium*

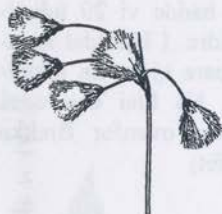
Breiull har relativt mange lokaliteter fra rike myrer i Telemark. Når den nå ble funnet i myrer på oversiden av Landsverk i Kviteseid, var dette den første registreringen av breiull i denne kommunen i Floraatlasen. Men, det er opplagt at denne arten er underrapportert, og den finnes med stor sannsynlighet flere steder i kommunen.

Prikkstarr *Carex punctata*

Prikkstarr ble funnet i Hasseldalsundet på Oterøy. Det er den første registreringen av denne arten i *Floraatlas for Telemark*. Ellers fins den sjeldent langs kysten fra Tvedestrand til Rennesøy. Dette er en art som man burde være ekstra på utkikk etter når man ferdes i strandenger langs Telemarkskysten.

Blystarr *Carex livida*

Blystarr har i Floraatlasen lokaliteter i Tokke (9 lokaliteter), Heivåt i Kviteseid, Notodden (3 lokaliteter), Uvdal i Bø, Igletjern i Sauherad og Galtetjernbekken i Siljan. Den ble nå funnet i myrer på oversiden av Landsverk i Kviteseid. I dette området ble det også funnet tranestarr *Carex adelostoma*.

Breiull

Prikkstarr

Blystarr

PLANTEFUNN I TELEMARK 2001

Av Bjørn Erik Halvorsen.

Marigras

I år 2001 ble det rapportert 89 plante-funn. 60 av disse var nye for Floraatlasen, mens 29 var bekref-telser på tidligere funn. Det var i alt 9 bidragsytere, hvor de flittigste var TBF-turer med 55 funn og Roger Halvorsen med 21 funn. Dette fordelte seg på 66 ulike arter, hvorav de mest „populære” var marigras *Hierochloë odorata* ssp. *odorata* med 6 registreringer, gul frøstjerne *Thalictrum flavum* med 5 registreringer, krusfrø *Selinum carvifolia* med 5 registreringer og skogflatbelg *Lathyrus sylvestris* med 4 registreringer.

Registreringene er fordelt på disse kommunene: Porsgrunn (40 funn), Kragerø (25 funn), Hjartdal (9 funn), Bamble (5 funn), Drangedal (4 funn), Skien (4 funn) og Nome (2 funn).

Spesielt interessante funn i 2001:

Ormetunge

Ophioglossum vulgatum

I *Floraatlas for Telemark* hadde vi registrert ormetunge i Kragerø-skjærgården (5 lokaliteter), Langesundsområdet (3 lokaliteter), Brevik-skjærgården (3 lokaliteter), Blika i

Svartdal og ved Heddevatn i Hjartdal. Halvparten av disse registreringene er gamle, og siste registrering var fra 1994 (Hjartdal). Derfor var det hyggelig å få hele 3 registreringer av denne planta i 2001. Disse var ved Figgeskjær ved Langesund og 2 lokaliteter på Bjørkøya/Risøya i Porsgrunn.

Ormetunge

Falkbregne

Polystichum aculeatum

I Floraatlasen var falkbregne kjent fra Valberg og Grønnåsen i Kragerø og Versvika i Porsgrunn. Den ble i 2001 for første gang registrert i Drangedal da den ble funnet ved Asgjerdfjellet.

Skåresildre *Saxifraga adscendens*

I Floraatlasen hadde vi 29 lokaliteter av skåresildre. I Hjartdal kommune var den bare kjent fra lokaliteter i Bondal. Nå blei den også funnet i skrenten ovenfor Brekka (under fjellet Lifet).

Skåresildre

Falkbregne

Russemure *Potentilla intermedia*

Tidligere registreringer av russemure i Floraatlasen var fra Theilerkleiva i Kragerø og ved Damfossen i Skien. Vi fikk 2 nye funnsteder i 2001. Det ene var fra Roger Halvorsens hage i Safirveien i Porsgrunn, mens det andre var fra hovedgården på Valberg ved Kragerø.

Moskusjorbær

Russemure

Moskusjorbær

Fragaria moschata

I Floraatlasen var det 22 registreringer av moskusjorbær. De fleste av disse var fra kystkommunene, men det var også funn fra Ulefoss, Lårdal, Runningen i Seljord og Sør-Norsk Økosenter i Fyresdal. I 2001 ble den for første gang rapportert fra Hjartdal, da den ble funnet ved E134 nedenfor Brekka.

Stivgaukesyre

Stivgaukesyre

Oxalis stricta

Stivgaukesyre var fra før registrert i Kragerø (3 registreringer) og Brevik. Den ble nå også funnet på Øvre Verket i Ulefoss.

Lodnefiol
med frukter

Marsfiol

Marsfiol *Viola odorata*

I Floraatlasen hadde marsfiol registreringer i Kragerø (4 lokaliteter), Bamble (2 lokaliteter i tilknytning til Rognsfjorden), Porsgrunn (4 lokaliteter) og Skien (4 lokaliteter). Det ble nå funnet en stor forekomst i Lammers gate i Skien.

Fagerfiol *Viola suavis* og **lodnefiol** *V. hirta*

Både fagerfiol og lodnefiol ble i 2001 rapportert inn fra Valberg i Kragerø. Fagerfiol var ny art for Norden (!), mens lodnefiol var ny art for Telemark, og den har ellers i Norge bare spredte funn rundt Oslofjorden. Fagerfiol hører hjemme i Syd-Europa, Vest-Asia og Nord-Afrika.

Tusengylden *Centaurium littorale*

I Floraatlasen var tusengylden kjent fra Kragerø-skjærgården (4 lokaliteter), Langesundsområdet (3 lokaliteter) og Brevik-skjærgården (4 lokaliteter). Den ble i 2001 også rapportert fra Ånevik ved Grønnåsen i Kragerø.

Tusengylden

Kamilleblom*Matricaria recutita*

Kamilleblom hadde i Floraatlasets registreringer ved Valberg i Kragerø, Vinje i Bamble og Bruene i Skien. Når den nå ble funnet på Mule, var dette den første registreringen av denne planta i Porsgrunn.

Kamilleblom

Hvitpestrot *Petasites albus* og **japanpestrot** *P. japonicus* ssp. *giganteus*

Hvitpestrot og japanpestrot ble i 2001 funnet på samme lokalitet i Stensrudsvingene i Skien. Dette er den første registreringen av japanpestrot i Telemark, mens hvitpestrot er funnet noen ganger tidligere i Skien og Siljan. Det dreier seg sannsynligvis om hageavfall.

Blad av hvitpestrot

Rød skogfrue *Cephalanthera rubra*

Rød skogfrue har fra før registreringer i Floraatlasets registreringer i Kammerfoss i Kragerø og 4 lokaliteter i kalkområdene i Bamble. Minst én av disse er utgått, mens de andre er utsatt fordi de ligger nær steder der det ferdes mye folk. Derfor var det

en god nyhet at den nå ble funnet på en ny lokalitet ved Bjørneknuten i Kragerø.

Hvit skogfrue*Cephalanthera longifolia*

Hvit skogfrue er i Telemark kjent fra Lårdal og Hjartdal. På TBFs tur til Hjartdal ble det funnet mye av planta i skråningen under Lifet.

Rød skogfrue

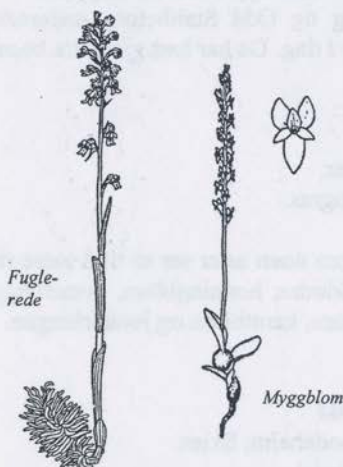
Hvit skogfrue

Fuglerede *Neottia nidus-avis*

Registreringene av fuglerede i Floraatlasets registreringer var fra Valbergeheia i Kragerø, ved Sandvika og Langesundsodden i Bamble, ved Dammane og Ørvik i Porsgrunn, ved Kleiva ved Fjelldalen i Skien og i liene langs „Kanalen” i Kviteseid og Tokke. I 2001 ble den for første gang funnet i Drangedal da den ble oppdaget i Kutjernheia ved Sandnes.

Myggblom *Hammarbya paludosa*

Myggblom har 21 lokaliteter rundt om i Telemark som er eldre enn 1980 (opprettelsesår for TBF), og de fleste av disse er funnet av Finn Wischmann. Etter 1980 er den registrert på 5 lokaliteter i Skien kommune og på Langemyr i Siljan. I 2001 ble den for første gang rapportert fra Kragerø kommune, da den ble funnet mellom Botn og Skarbo. (Det må tilføyes at den i 2002 også ble funnet i Flåbygd.)

Asparges *Asparagus officinalis*

I Floraatlasen var det registreringer av asparges i Kragerø (6 lokaliteter), Bamble (2 lokaliteter), Porsgrunn (2 lokaliteter) og Skien (2 lokaliteter). 2 nye lokaliteter dukket opp i 2001. Det var ved Breisand i Bamble og på Bjørkøya i Porsgrunn.

Krattlodnegras *Holcus mollis*

Krattlodnegras var i Floraatlasen registrert i Kragerø-skjærgåden (4 lokaliteter), på Håøya i Porsgrunn,

ved Årnes i Sauherad og Lårdal i Tokke. Denne gang ble det funnet i ei strandeng på Bjørkøya i Porsgrunn.

Asparges

Silkebygg *Hordeum jubatum*

Silkebygg har spredd seg ut fra Hydros område i Porsgrunn. Det oppdages på stadig nye lokaliteter. I 2001 ble det også funnet på Lannerheia i Porsgrunn.

Illustrasjoner

Tegningene i denne artikkelen og den forrige er alle hentet fra Lids *Norsk flora*.

MØTE- OG TURREFERATER 2004

FLORAEN I GAMLE NES KOMMUNE PÅ HEDEMARKEN

v/ Anders Often

Onsdag 14. januar på Mule Varde.

Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

22 frammøtte kunne glede seg over et spennende foredrag av Anders Often.

Nes kommune ligger ved Mjøsa, og er en del av Ringsaker kommune i dag. Kommunen består av Nes-landet (fastlandsdelen) og Helgøya. Axel Blytt hadde en florakartlegging av kommunen i 1863. Finn Wischmann hadde en grundig kartlegging av kommunen i 1958-61, der den ble delt opp i 132 delområder.

Anders Often har sammen med Tore Berg og Odd Stabbetorp undersøkt botanikken i det samme området slik det ligger i dag. De har hatt gjentatte besøk i området i perioden 2000-2003.

Interessante endringer fram mot våre dager er:

Mindre husdyr og økt gjengroing.

„Moderne skogbruk” og grøfting av myrer.

Mer forvilla hageplanter og planteskole-ugras.

Økt plantemangfold i vann.

Generelt sett har antall plantearter økt, selv om noen arter ser ut til å være utgått. Eksempler på trolig utgåtte arter er sanddodre, honningblom, ormetunge, mogop, marinøkkel-arter, huldreblom, brudespore, knottblom og junkerbregne.

ÅRSMØTE 2004

Fredag 13. februar på Dag Bondeheim, Skien.

Referent: Trond Risdal.

SAKSLISTE:

Hovedforeningssaker:

1. Årsmelding fra Styrets arbeid 2003
2. Revidert regnskap pr. 31. desember 2003
3. Arbeidsplan for 2004
4. Budsjett for 2004
5. Fastsettelse av sentral kontingentandel
6. Valg

Avdelingssaker:

1. Årsmelding 2003
2. Regnskap 2003
3. Forslag til årsmøtet
4. Valg

Det var 27 til stede på årsmøtet.

Møtet ble åpnet av Esther Broch.

Esther Broch ble valgt til dirigent og Trond Risdal til referent.

Hovedforeningssaker:

Regnskap for 2003 og budsjett for 2004 forelå ikke for årsmøtet. Det samme gjaldt valgkomitéens innstilling, så disse kunne ikke behandles. Det er mulig at vi i fremtiden må legge årsmøtet noe senere slik at disse sakene kan behandles.

Årsmeldingen for 2003 ble lest opp punktvis. Det var ingen bemerkninger til denne.

Arbeidsplan for 2004 ble godkjent.

Avdelingssaker:

Årsmeldingen for 2003 ble lest opp. En tilføyelse under punktet om Villblomstenes dag – Lårdal: 5 deltakere. Om Mule Varde ble nevnt at Norman Hagen lager en mappe med fotografier over alle plantene i bedene våre. Ellers ingen kommentarer.

Regnskapet ble lest opp av Esther Broch, da kassereren ikke hadde anledning til å være til stede. Det ble godkjent uten kommentarer.

Forslag:

1. Forslag til kontingent for 2005.

Styret foreslo ingen økning i de lokale satsene for 2005. Det ble heller ikke foreslått endringer i satsene sentralt. Satsene for 2005 blir da:

A-medlem 425,-

B-medlem 190,-

C-medlem 160,-

D-medlem 70,-

E-medlem 40,-

Forslaget ble godkjent.

2. Forslag til avsetning av midler til TBFs 25-års-jubileum.

Styret foreslo å avsette kr 10.000 i forbindelse med foreningens 25-års-jubileum i 2005.

Forslaget ble godkjent.

Valg

Valgkomitéen ved Charlotte Bakke la fram sin innstilling til årsmøtet.

Alle de foreslåtte kandidatene ble valgt.

Styret

Styremedlem: Esther Broch – gjenvalgt for 2 år

Styremedlem: Bjørn Erik Halvorsen – ikke på valg

Styremedlem: Christian Kortner – gjenvalgt for 1 år (leder av turkomitéen)

Styremedlem: Trond Risdal – gjenvalgt for 2 år

Kasserer: Åse Halvorsen – ikke på valg

1. Varamedlem: Grete Stendalen – ikke på valg

2. Varamedlem: Anne Vinorum – gjenvalgt for 2 år

Turkomité: Leder Christian Kortner – gjenvalgt for 1 år

Medlem Målfrid Ergon – gjenvalgt for 1 år

Medlem Kjell Thowsen – gjenvalgt for 1 år

Floraatlas-komité: Bjørn Erik Halvorsen – gjenvalgt for 1 år

Roger Halvorsen – gjenvalgt for 1 år

Listera-komité: Charlotte Bakke – gjenvalgt for 1 år

Priscilla Hansen – gjenvalgt for 1 år

Grete Stendalen – ny, valgt for 1 år

PR-ansvarlig: Unni Vestby – ny, valgt for 1 år

Revisor: Rolf Ergon – ikke på valg

Valgkomité: Bjørn Lervik, Lise Stokstad og Anne Sofie Stordalen – alle nye, valgt for 1 år.

Til slutt ba Priscilla Hansen om ordet og takket Liv Schiemann for den store innsatsen hun hadde gjort med *Listéra* i mange år.

Da årsmøtet var avsluttet, orienterte Esther om sommerens ekskursjon som går til Bøverdalen i første uke av august. Bosted blir på Raubergstulen.

Så var det klart for kveldens foredrag:

EN REISE I EN GULAG-FANGES FOTSPOR

Foredragsholder: Nina Tomstad

Vårt medlem Nina fortalte og viste lysbilder fra en reise til Russland og Arkhangelsk i sporene etter sin bestefar på morssiden. Han drev før revolusjonen en trelastbedrift i Arkhangelsk, men da „de røde” nærmet seg, sendte han sin hustru sammen med deres 11 barn til Norge, mens han selv ble igjen. Han ble siden arrestert og, etter en tilværelse som Gulag-fange, til slutt skutt. Nina, sammen med noen slektninger, fikk endelig anledning til å følge i

sin bestefars fotspor. Med både båt og buss kom de til slutt frem til Arkhangelsk og fikk til og med se det gamle familiehuset som var restaurert og inneholdt i dag en bank. Nina fortalte engasjerende om reisen og om episoder fra sin fascinerende bakgrunn med russiske foreldre. Takk for en fin kveld.

Kvelden ble avsluttet med hyggelig samvær rundt bordene mens vi koste oss med snitter og kaker.

BLOMSTRENDE SOMMERMINNER

Onsdag 10. mars, på Mule Varde.

Møteansvarlig: Bjørn Erik Halvorsen. Referent: Esther Broch.

Det møtte 22 personer, og Norman Hagen, Christian Kortner og Bjørn Erik Halvorsen viste bilder.

Norman startet med digitale bilder fra vårturen til Jarseng 1. mai i fjor. Her var de fleste av vårblomstene våre representert med vårerteknapp, lerkespore, maigull, engfiol, gullstjerne, blåveis og hvitveis. Videre så vi bilder fra turen til Preståsen med blant annet bakkestjerne og sandskrinneblom. Fra Eidanger stasjon bakkekløver. Fra Villblomstenes dag på Mule Varde var det mange fine bilder fra bedene våre. Videre gikk turen til Brunlanes med honningkarse, sverdlilje og selsnepe. Så til Heggemyrområdet i Skien med flekkmarihand og smalmarihand. Tur til Hof med kjempesoleie, gytjeblærerot, storborre, knopparve, krusfrø, engklokke, gjeldkarve, ullurt, ertevikke og moskuskattost. De neste bildene fra Norman var fra turen til Leirkup og Storemyr med guldå og jordrøyk. Fra sin fotosamling viste han til slutt bilder av hvit vårmarihand, narmarihand og rødsmelle.

Christian hadde 50 dias med vårbilder fra Grenland og omegn. Blant dem var sandskrinneblom fra Eidanger stasjon, bergfletteveronika og lundstjerneblom fra Brygga i Skien.

Bjørn Erik hadde tatt frem bilder fra hovedekskursjonen med NBF på Sunnmøre, med stedsnavn som Giske og Vigra med dikesvineblom som er kystbundet, purpurmarihand, lyngøyentrøst, ormetunge og bittersøte. Godøy og Alnes fyr med havburkne og hundebregne. Vallerøy med veikveronika. Spjelkavik med heistarr og flere lavarter. Storfjorden med hyllegårdene og heiblåfjær og smørtelg. Tafjord med brunburkne.

Mange fine bilder som gjør at vi gleder oss til våren og ny tursesong.

DJUVE I DALANE (KVITSEID) OG VADDEROTA

v/ Kåre Homble

Mandag 29. mars, på Mule Varde.

Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

28 personer var møtt fram for å høre på Kåre.

Først fikk Liv Schiemann en oppmerksomhet for den tiden hun hadde vært med i Listera-komiteén. Hun har bidratt til standard utforming og sluttredigering av utgivelser i tillegg til bidrag i form av artikler.

Kåre er en gårdbruker fra Nannestad som har mange interesser. Myrvegetasjon er en av dem. Han kan mye om moser, lav og sopp i tillegg til karplantene. Han åpnet med bilder av breimyrrull og rødrandkjuke.

Så kom han gradvis inn på veikanten/kulturmarka ved Djuve, for å illustrere hvordan vadderot hadde valgt Telemark som tilholdssted og teorier om hvorfor den fantes nettopp på dette stedet. Berggrunnen på Djuve er en over en milliard år gammel lavabergart med innslag av skifer.

Elva Dalåi forbi Djuve ble benyttet til tømmerfløting, og kanskje er det dels på denne måten planta er blitt spredd rundt om i fylket? Ellers har man en stund trodd at den fulgte grasbakker, men det er stadig mer som tyder på at den ofte er bundet til fuktig skogbunn. Men den kan også stå ganske tørt.

Kåre refererte til undersøkelser på vadderota gjort av Hans Jakob Wille i Seljord i 1786. Seljord-begrepet den gang strakk seg helt inn i dagens Tinn og Vinje kommuner. F. eks. var det store forekomster ved Møsvann, Torvtjønn og i Bitdalen. Det var også interessant å høre om i hvilke plantesosiologiske samfunn den var mest hyppig forekommende, og hvordan dette delvis avvek fra de plantesammensetningene der Kåre fant den.

HERBARIKVELD

Onsdag 14. april, på Mule Varde.

Møteansvarlig og referent: Christian Kortner.

15 interesserte møtte fram til denne vårkvelden på Mule Varde hvor Olaf Svendsen nok engang stilte velvillig opp med et utvalg av familier fra sitt herbarium. Senere i år skulle herbariet overlates til Botanisk museum i Oslo, så dette var siste mulighet til å beskue det i foreningens regi.

Vi noterte oss rikholdige herbarieark fra følgende familier: erteblomst, orkidé, ormetunge, gjøkesyre, storkenebb, kattost, lind, trollhegg, spolebusk, kristtorn, buksbom, springfrø, rose og nellik.

En stor takk til Olaf som så mange ganger har vist herbariet til foreningens medlemmer. Olaf har lagt ned utallige timer gjennom mange år for å få herbariet til å bli så flott og rikholdig som det er.

ATLASKVELD

Onsdag 28. april, på Mule Varde.

Møteansvarlig: Bjørn Erik Halvorsen. Referent: Christian Kortner.

13 stykker møtte fram til denne floraatlas-kvelden på Mule Varde. Deriblant var også Even Woldstad Hanssen, som hadde tatt turen ned til oss. Han holdt en liten innledning i anledning av at han nå har gått av som formann. Han jobber nå i stedet med Nasjonal rødliste for truede arter i Norge og Prosjekt Floravokter som har som sin fremste oppgave å verne om spesielle lokaliteter.

Selve møtet var det som vanlig Bjørn Erik som holdt. Han er alltid godt forberedt og det er flott å få en slik gjennomgang av deler av Floraatlaset vårt. I tillegg til å vise kart over nye og gamle registreringer av floraatlas-artene har han også lysbilder av de aktuelle artene.

Følgende familier ble berørt denne kvelden: blåfjær, vortemelk, kattost, perikum, fiol, kattehale, mjølke/nattlys, tusenblad, kornell, bergflette og skjermplante.

BLÅVEISTUR TIL ROGNSFLAUENE

Søndag 2. mai.

Turleder og referent: Bjørn Erik Halvorsen.

Frammøtetestet var Rognstranda. Først ble det en runde på badeplassen for å se på veirublom *Draba nemorosa*. Deretter en tur på campingplassen for å se på forekomsten av marsfiol *Viola odorata*. Så fortsatte vi opp lia mot Rognsflauene. Underveis sto mengder av ramsløk *Allium ursinum*, og vi fikk se krattfiol *Viola mirabilis* i blomst. Normalt skulle det være rik blomstring av blåveis *Hepatica nobilis* og hvitveis *Anemone nemorosa* på denne tiden av året, men våren hadde kommet i gang tidlig, så det meste var ferdigblomstret. Vi tok en utsiktspause på skrenten over Rognstranda.

Vi fortsatte utover flauene mot Jyplevikodden. Vi reagerte underveis på en starr, som var i sin ungdom. Vi tror dette må ha vært bakkestarr *Carex ericetorum*. Jyplevikodden kan by på flere spennende ting. Vi fant store mengder av dansk skjorbuksurt *Cochlearia danica*. Ellers kan nevnes trefingersildre *Saxifraga tridactylites*, strandkål *Crambe maritima*, stjernetistel *Carlina vulgaris* og spirende krattalant *Inula salicina*.

Tilbake på Rognstranda vakte forvillet bergblom *Bergenia crassifolia* og pinseliljer *Narcissus poeticus* interesse. De skriver seg sannsynligvis fra noen av hyttene i området.

KVELDSTUR I BREVIKSKOGEN

Onsdag 12. mai.

Turleder og referent: Trond Risdal.

10 stykker møtte opp en fin onsdagsettermiddag i Brevik til duft av hegg *Prunus padus* ssp. *padus*.

Ved parkeringsplassen sto fine bestander av løkurt *Alliaria petiolata*. Videre så vi bl.a. bergskrinneblom *Arabis hirsuta* var. *hirsuta*, døvnesele *Lamium album*, stankstorkenebb *Geranium robertianum*, hengeaks *Melica nutans* og svaleurt *Chelidonium majus*.

I fjellveggen oppover langs stien noterte vi kalksvartburkne *Asplenium trichomanes* ssp. *quadrivalens* og murburkne *A. ruta-muraria*. I skogen vokste leddved *Lonicera xylosteum*, trollhegg *Frangula alnus*, svartvier *Salix myrsinifolia* ssp. *myrsinifolia* og berberiss *Berberis vulgaris*.

På utsiktspunktet med kraftledningene sto både grenmarasal *Sorbus subpinnata*, rognasal *S. hybrida* og norsk asal *S. norvegica* foruten mange blad av brudespore *Gymnadenia conopsea* og flekkgrisøre *Hypochoeris maculata*.

Turen gikk videre mot Prekestolen, og underveis noterte vi tre sorter mispel: dverg-, blank- og sprikemispel *Cotoneaster scandinavicus*, *lucidus* og *divaricatus*, vårerteknapp *Lathyrus vernus*, knollerteknapp *L. linifolius*, myske *Galium odoratum*, storkonvall *Polygonatum multiflorum* og kantkonvall *P. odoratum*. Leiting etter hybridene kjempekonvall *P. multiflorum* x *odoratum* var resultatløs.

Langs retur-stien fant vi bl.a. trollbær *Actaea spicata*, akeleie *Aquilegia vulgaris* og kvitbladtistel *Cirsium helenioides*. Alt i alt krysset vi av for over 130 arter.

RAKKE NÆR STAVERN

Torsdag 20. mai (Kr. Himmelfartsdag).

Turleder: Trond Grøstad. Referent: Kjell Thowsen.

Det skulle bli en fin dag i kystområdet på Rakke. Nøyaktig antall deltakere ble ikke notert, men tett på halvannet dusin var vi nok. Med store og små. Vi kom ikke langt før interessante arter dukket opp. Fine bestander med brokkurt og hundetunger blant annet som de første, ikke langt fra parkeringsplassen. Ute blant kystknausene dominerte blomstringen av fjærekoll, nyresildre og strandvortemelk på sine steder.

Turen fortsatte til Kuøya hvor vi søkte den lille sylvaren og fant den.

Sist på dagen gjorde vi en liten sving for å se på en bestand av den sjeldne stautstarren som er funnet i området.

Nattergaler lot også høre fra seg, som ventet.

VÅRKVELD PÅ MULE VARDE

Onsdag 26. mai.

Turleder og referent: Bjørn Erik Halvorsen.

Dette var en onsdagstur i regi av Porsgrunn Friluftsliv- og Miljøråd (PFMR) som TBF hadde fått ansvaret for. Fra fram møtestedet på Mule Varde kjørte vi bort til gamle Skjelsvik jernbanestasjon og parkerte der. Vi la merke til en rik forekomst av løkurt *Alliaria petiolata* ved den gamle undergangen. Vi beveget oss på kryss og tvers nedover mot Tangendammen. Kalkgrunnen kunne by på et stort mangfold av arter. Vi stusset litt over en erterplante i veikanten på Kotøyvegen, men ved å titte opp på trærne på oversiden forsto vi at det var frøplanter fra gullregn *Laburnum* sp. Vi fulgte en sti ned mot dammen, og her sto det mye vårmarihand *Orchis mascula*.

Vi fortsatte forbi Tangendammen og ut på Kotøya. Dette er en spesielt botanisk rik halvøy, som nå er foreslått vernet i forbindelse med Verneplan for Oslofjorden. Vi tok en matpause på toppen av halvøya.

Vi la veien tilbake om småbåthavna i Skjelsvik. Her hadde vi hellet med oss og fant kalktelg *Gymnocarpium robertianum* i krattet innunder skrenten. Vi fulgte bilveien tilbake til gamle Skjelsvik jernbanestasjon.

VÅRBLOMSTRING PÅ LIFJELL

Søndag 6. juni.

Turleder og referent: Kjell Thowsen.

Det ble en riktig fin solskinnsdag for oss 14 som hadde møtt fram for å oppleve tidlig lyngblomstring på fjellet i hjertet av Telemark. Vi kom da også helt inn til Øysteinnatten alle sammen. De fleste også opp på denne. Vi fikk da også oppleve mengder av blomstrende greplyng, rypebær og blålyng. Litt forskjellige vierarter kunne vi bruke litt tid på å finne ut av, men den store artsmengden kunne vi ikke fryde oss over. Men noe annet var da heller ikke forventet.

VILLBLOMSTENES DAG

Søndag 13. juni.

Her viser vi til eget notat i *Listera* 2004 nr. 2.

SEM – BERBERG I GJERPENSDALEN

Onsdag 16. juni.

Turleder og referent: Kåre Sundal.

12 personer tok med seg finvær og møtte ved Gjerpen kirke klokka 18.00 for samlet kjøring til parkering og turutgangspunkt på Øvre Sem i Holmsveien. Første del av turen gikk på den kambrosilurske kalkryggen som går fra Sem og nordover. Vegetasjonsbildet langs denne ryggen varierer mellom tett skog og mer åpent kulturlandskap. Ved Berberg gikk vi av kalkryggen og fulgte grøftkantene langs Tuftveien – Holmsveien – Doksredveien – Fjelldalsveien – Holmsveien tilbake til Sem.

Noe av det vi fant langs kalkryggen var: marinøkkel *Botrychium lunaria*, hjertegras *Briza media*, tettstarr *Carex spicata*, bleikstarr *C. pallenscens*, kranskonvall *Polygonatum verticillatum*, breiflangre *Epipactis helleborine*, maurarve *Moehringia trinervia*, nikkesmelle *Silene nutans*, tyrihjelms *Aconitum septentrionale*, akeleie *Aquilegia vulgaris*, krattsoleie *Ranunculus polyanthemos*, sneglebelg *Medicago lupulina*, svarterteknapp *Lathyrus niger*, geitved *Rhamnus catharticus*, trollhegg *Frangula alnus* (*Rhamnus frangula*), bakkefiol *Viola collina*, krattfiol *V. mirabilis*, bakkemynte *Acinos arvensis* (*Saturja acinos*), legeveronika *Veronica officinalis*, bekkeveronika *V. beccabunga*, leddved *Lonicera xylosteum* og vendelrot *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia*.

Krattsoleien vakte mest oppsikt i og med at dette er en floraatlas-art. Mange av akeleiene som vokser i området er hvite. Johannes Lid skriver at dette er en sjeldenhet. Debatten om hva det betyr at krattfiolen med lukkede blomster er kleistogam kan med dette avrundes. Svaret er: Kleistogam blomst (gr. *kleistos*: lukket; *gamos*: ekteskap) – blomst som ikke åpner seg og blir derfor selvpollinert. Finnes bl.a. hos fioler. (Kilde: Plantefysiologisk leksikon på <http://biologi.uio.no/plfys/haa/leks/index.htm>).

Etter en kaffekopp ved gravfeltet på Berberg ble det „grøftesnoking”. Her er et utvalg av det vi fant: hestehavre *Arrhenatherum elatius*, dunhavre *Avenula pubescens* (*Arrhenatherum pubescens*), bladfaks *Bromus inermis*, piggstarr *Carex muricata* (*Carex pairae*), linbendel *Spergula arvensis*, hvit jonsokblomst *Silene latifolia* (*Melandrium album*), pengeurt *Thlaspi arvense*, moskusjordbær *Fragaria moschata*, tysk mure *Potentilla thuringiaca*, åkermåne *Agrimonia eupatoria*, firfrøvikke *Vicia tetrasperma*, engstorkenebb *Geranium pratense*, krattmjølke *Epilobium montanum*, neslesnyltetråd *Cuscuta europaea* ssp. *europaea*, rødtvetann *Lamium purpureum*, vegkarse *Rorippa sylvestris*, lintorskemunn *Linaria vulgaris*, brunrot *Scrophularia nodosa* og geitskjegg *Tragopogon pratensis* ssp. *pratensis*.

Bladfakset var i blomst med sine gule blomster og fikk derfor en del oppmerksomhet. Den tyske muren og neslesnyltetråden ved krysset Holmsveien – Doksredveien ble også lagt merke til. Ved Sem sto dunkjempene i blomst og

ble av den grunn påspandert litt film, sammen med firfrøvikken som sto like ved. Turlederen hadde et håp om å kunne levere noen ornitologiske godbiter som nattergal og åkerrikse samt litt rosenfink til kaffen – men nei.

VANDRING PÅ HÅØYAS SOMMERENGER

Søndag 20. juni.

Turleder og referent: Rolf Ergon.

Turen til Håøya samlet 11 deltakere i litt småruskete men fullt brukbart vær. Etter en muligens litt ureglementert parkering nærmest mulig Vrang Sund, vandret vi ut på øya. Turen gikk via isdammen til Skolebukta, over strandengene til Paradisbukta, og så samme veien tilbake. Matpausen tok vi ved Skolebukta på veien tilbake.

Som forventet var mangfoldet stort, krysslistene til Bjørn Erik endte opp med 204 arter. Belegg ble tatt av bakkeknavele *Scleranthus annuus* ssp. *polycarpus*, myrstjerneblom *Stellaria palustris*, havsivaks *Schoenoplectus maritimus* og stivsvingel *Festuca trachyphylla*. Det ble satt spørsmålstejn ved engmarikåpe *Alchemilla subcrenata*.

Det jeg litt tilfeldig husker best er grøftesoleie *Ranunculus flammula* på veien til Vrang Sund, selsnepe *Cicuta virosa* ved isdammen, overveldende rike blomsterenger med fagerknoppurt *Centaurea scabiosa*, engstorkenebb *Geranium pratense* og gul frøstjerne *Thalictrum flavum* mellom Skolebukta og Paradisbukta, og blomstrende takløk *Sempervivum tectorum* når vi igjen kom til Vrang Sund. På Larviksida av Vrang Sund: tettstarr *Carex spicata*.

BJORTJERN I SILJAN

Tirsdag 29. juni.

Turleder og referent: Kjell Thowsen.

Myra ved Bjortjern har TBF besøkt før. Men ikke nødvendigvis med alle vi 13 som stilte opp denne kvelden. Vi traff blink på blomstringen til smalmarihand/sumpmarihand som var målet. Vi er fremdeles ikke trygge på hva vi kan kalle orkidéene på denne myra.

Duskull, (også sannsynligvis småull), bekkestjerneblom, myrmjølke, skjoldbærer, sivblom, sveltstarr og selsnepe var blant andre arter vi fikk se på vår kveldsekskursjon. I alt ble 110 arter krysset av på Bjørn Eriks kryssliste.

Noen dager senere hadde Bjørn Erik og undertegnede gleden av å vise David Ståhlberg fra universitetet i Lund (Sverige) myra. Han studerer denne vanskelige slekten, *Dactylorhiza*, med tanke på en framtidig doktorgrad. Men vi fikk ikke

noe bestemt svar der og da om orkidéene ved Bjortjern. En gang i framtiden vil vi kanskje få vite mer om hvor de hører hjemme i systemet.

MOLDFJELL – HASLEIDET I BAMBLE

Søndag 4. juli.

Turleder: Tore Kjærre. Referent: Kjell Thowsen.

Dette skulle bli en god ekskursjon for oss i fint vær. Dessverre var vi bare 9 stykker. Fra parkeringen ved et gammelt steinbrudd ved gamle E-18 gikk vi til Hasleidet ved Grummestadvannet og tilbake samme veien. Ved Hasleidet kunne vi innta vår medbrakte niste på en idyllisk privat brygge ved vakre Skjærsvjøen.

Det ble mange botaniske stopp underveis. En kryssliste fra turen med 192 observerte arter forteller oss at det måtte det bli.

Litt må nevnes, som et sted ved veien, en rose med fylte blomster. Vi fant det måtte være en bustnypeform. En annen raritet var skjoldbærere med lyst rødlilla blomster ved veigrøften. Dikeforglemmegei ble også sett.

Nede mot Grummestadvannet fantes mengder av tjonngras, samt slike ting som beitestarr og grøftesoleie.

Av annet så fant vi blåveis, mursennep, bakkeknave, norsk mure, hvitsteinkløver, skogvikke, moskuskattost, berg- myr- og amerikamjølke, perlevintergrønn, åker- og vassmynte, skjoldblad og liljekonvall. Langstarr fantes i en bekk ved parkeringen.

TBF'S SOMMEREKSKURSJON TIL BØVERDALEN

1-8. august.

Vi viser til utførlig referat fra Bjørn Erik som er distribuert til medlemmene som et eget skriv.

OPDALEN I SILJAN

Søndag 15. august.

Turleder og referent: Harald Stendalen.

Antall deltagere var 13. Turen startet fra parkeringsplassen ved starten av Opdalen Vels turløype, som begynner nord for Rødstjern, syd for Rustad-feltet. Stien går hovedsakelig rundt vannet med noen avstikkere.

Fantastisk vær, det beste som var i sommer. Bjørn Erik førte kryssliste, antall arter nedtegnet ble 190. Kun en art fra floraatlas-lista, myrkongle med flere planter langs vannets vestsida. Ellers var bestandene av springfrø den nordligste lokaliteten undertegnede har sett i Siljan. Turens mest sjeldne observasjon var

dagsommerfuglen almstjertvinge, fotografert ved veikanten på Rødstjerns østside, Siljans første observasjon av arten. Turen ble avsluttet med hyggelig sosialt samvær på Unnis balkong i Opdalen.

SALTSKJÆRHOLMEN OG SAUØYA

Søndag 22. august.

Turleder: Tore Kjærø. Referent: Kjell Thowsen.

9 deltakere tok taxibåt fra Kragerø denne fine søndagen til Sauøyas nordende. Sauøya ligger like nord for Skåtøy. Vi ville gå over Sauøya og ta oss over til Saltskjærholmen derfra. Det skulle vise seg å være litt kronglete, noe vi fikk vite underveis av et par hyggelige og interesserte hytteiere. Etter litt botanisering rundt på deres eiendom ble vi tilbudt båtskyss til Saltskjærholmen, noe vi aksepterte med glede. Sauøya syntes skrinne, men noe fant vi. Som den spesielle tungrastypen som nå kalles rank tungras *Polygonum aviculare* ssp. *excelsius*, rødsmelle, blåveis, mursennep, buskvikke og blåmunke.

På Saltskjærholmen gikk vi „Kjærlighetsstien” rundt øya. En trivelig anlagt sti på en øy som ikke er altfor stor. Det ble litt flere arter her. To steder fant vi strandrisp, ellers fjæresalturt, frømelde, bergasal, engstorkenebb, blåmunke, pollisivaks, havstarr og glisnestarr. Vi fant et veldig bra sted å spise på øya og noen fikk til en svømmetur.

Krysslistene viser 160 arter totalt fra turen. 91 arter på Sauøya og 136 arter på Saltskjærholmen.

SOPPTUR

Søndag 5. september.

Turleder og referent: Esther Broch.

Antall deltakere: 7.

Vi hadde valgt å legge turen til Skien i år. Ansvarlig hadde derfor i forkant lett etter nye lokaliteter, men måtte resignere og gi tilbud om tur til et område nord i Skien hvor vi tidligere har vært og hvor turleder visste at der var sopp. Det skyldtes i år dårlig tilgang på sopp, men i motsetning til i fjor kom der mer sopp noe senere på høsten. Det bør vurderes om vi skal forskyve soppturen til siste del av september.

Valget var derfor om vi skulle dra til kjente trakter og der finne sopp, eller utsette turen til noe senere. Valget var enkelt. Vi kjørte opp Stulenveien og gikk på kjente stier, hvor der var mengder av fin steinsopp og matriske i tillegg til en del piggsopp. Noen botaniske funn ble det ikke denne gangen, men kurvene ble fulle av god matsopp.

SKROTEMARKTUR TIL TOFTE I HURUM

Søndag 26. september.

Turleder og referent: Roger Halvorsen.

Referatet foreligger ikke enda.

FLUEBLOMSTER I GRENLAND OG PÅ KRETA

v/ Bjørn Erik Halvorsen

Onsdag 29. september, på Mule Varde.

Referent: Christian Kortner.

Dette møtet var i serien „grønne kvelder” på Mule Varde i regi av PFMR, Porsgrunn Friluftsliv- og Miljøråd. Bjørn Erik underholdt de mange frammøtte med bilder av vår hjemlige flueblomst og de mange artene som finnes på Kreta. Her finnes det flueblomster i en mengde forskjellige former og farger, og Bjørn Erik har gjennom en rekke turer til Kreta bilder av de fleste, hvis ikke alle.

GLIMT FRA FLORAEN I BUSKERUD

v/ Even Woldstad Hanssen

Torsdag 28. oktober, på Mule Varde.

Referent: Trond Risdal.

Even tok oss med på en reise fra høyfjellet og ned til kysten med fine lysbilder og mye flott flora fra Buskerud. Fra fjellet så vi rødsildre, fjellfiol, issoleie, rabbetust (som nå bør regnes som en *Carex*), gullmyrklegg, blindurt, fjellhvitkurle og bergveronika. Enkelte steder finner man gammelskog og her fins rosenkjuke.

Fra slutten av istiden ble det avsatt store moer og her fins bl.a. bittergrønn. Buskerud har òg et belte med kambrosilurbergarter med tilhørende kalkfuruskog. Mens det i Telemark er liljekonvall som er dominerende i vårskogbunnen, er det mer kalkgrønnaks som dominerer i Buskerud. Fra disse områdene så vi rødflangre, også bergstarr, som enkelte steder kunne være heldekkende. Det er vanligvis en fjellplante, men det er mulig at dette er en rest fra siste istid. Vi så marisko som fins i store mengder, også en helt gul variant, meget vakker. Rød skogfrue har flere lokaliteter. Videre så vi blåveis, stjernetistel, krattalant, blåbringeber, smalfrøstjerne, marianøkbleom og soppene fiolgubbe og glatt storpiggssopp.

Ferskvann fins det mye av i Buskerud, både store og små, og som fylkesblomst ble det derfor valgt hvit nøkkerose.

Fra fattige myrer fikk vi se torvull med én dusk, duskmyrull med flere dusker, hvitmyrak og rome. Når myrene blir rikere finner en breimyrrull, skogmarihånd,

smalmarihånd, vasstelg, den rødlistede myrstjerneblom og myrflangre! Videre så vi brunskjene og mjuksivaks.

I løvskogene fins alm, der kvister med løv opp igjennom tidene er blitt høstet som før, og barken er blitt brukt som tilsetning til mel. Andre arter her er skjellrot og gulveis.

Fra kulturlandskapet så vi bilder av søstermarihånd fra Rajesetrene, kystmyrklegg som er truet av gjengroing, kammarmjelle som trolig er utgått, hartmansstarr, veirubom, løvehale, hjertemelde, hundepersille, sikori, krusfrø, kjempebjørnkjeks og nyserot, som trolig er en sørlig variant.

Til slutt et lite glimt av havstrand, som det er svært lite av i Buskerud. Vi fikk se saltsiv, strandreddik og havsivaks.

I tillegg fikk vi utdelt en oversikt over halvgressene utenom *Carex*-familien som vi finner i Norge. En fin presentasjon av slektene, artene og aktuelle økologiske biotoper. Spesielt var nevnt de sjeldne og rødlistede arter.

De 25 tilstedeværende hadde en hyggelig aften som ble avsluttet på vanlig måte med kaffe/the og kaker i de indre gemakker.

ATLAS- OG SYLTETØYKVELD

v/ Bjørn Erik Halvorsen

Mandag 15. november, på Mule Varde.

Referent: Trond Risdal.

Bjørn Erik fortsatte gjennomgangen av atlas-artene våre. Med lysbilder og utbredelseskart for Telemark fikk vi et innblikk i statusen for følgende arter: klokkevintergrønn *Pyrola media*, furuvintergrønn *P. chlorantha*, olavsstake *Moneses uniflora*, vaniljerot *Monotropa hypopitys* ssp. *hypopitys*, snau vaniljerot ssp. *hypophegea* og bittergrønn *Chimaphila umbellata*, alle fra vintergrønnfamilien.

Videre så vi finnmarkspors, før *Ledum palustre* men som nå skal hete *Rhododendron tomentosum*, nonsblom *Anagallis arvensis* og pusleblom *A. minima* fra nøkleblomfamilien. Fra søterotfamilien hadde vi tusengylden *Centaurium littorale* ssp. *littorale*, dverggylde *C. pulchellum* og klokkesøte *Gentiana pneumonanthe*. Maurefamilien var representert med myskemaure *Galium triflorum*, dvergmaure *G. trifidum* (tre kronblad), bakkemaure *G. pumilum* ssp. *septentrionale*, kystmaure *G. saxatile* (vokser på fjellet i Telemark!!) og korsmaure *Cruciata laevipes*. Videre ble presentert strandrisp *Limonium humile*, liguster *Ligustrum vulgare*, neslesnyltetråd *Cuscuta europaea* ssp. *europaea* og timiansnyltetråd *C. epithymum* var. *epithymum* (fem kronblad). Siste art var fjellflokk *Polemonium caeruleum*.

Floraatlas-komiteén er svært interessert i å få inn rapporter om alle atlas-arter som blir observert, så ikke sitt og brenn inne med egne funn!!

21 stykker hadde funnet veien til møtet som ble avsluttet med rundstykker, vafler, horn og lapper med masse deilig av årets syltetøy, som var medbrakt av noen av deltakerne. Takk, det smakte fortreffelig.

JULEMØTE MED BILDER FRA SOMMEREKSKURSJONEN

Fredag 10. desember, i Sundjordet idrettsforenings klubbhus.

Referent: Trond Risdal.

Det tradisjonelle julemøtet ble avviklet med 32 deltagere som kom for å spise kaker, ønske hverandre god jul og se lysbilder fra sommerens ekskursjon til Bøverdalen. Som tidligere hadde vi også i år langveisfarende gjester.

Som vanlig startet vi opp med gløgg og pepperkaker til velkomst. Etter at alle hadde funnet sine plasser, startet Norman Hagen opp med sine digitale bilder, alt ordnet i alfabetisk rekkefølge. Fra bading, planter, ei røy, fjell og atter planter, mange flotte bilder.

Neste ut var Rolf Ergon, som vanlig med utsøkte bilder fra noen av godbitene i Bøverdalen, alt digitalt.

Bjørn Erik Halvorsen fortsatte så med sine lysbilder fra sted til sted og dag til dag i Bøverdalen. På den måten fikk vi repetert turen og alle høydepunktene. Kjempeflott! Takk til alle tre.

Men nå begynte kaffetørsten og kakesulten å gjøre seg gjeldende. Kakene ble satt frem, folket forsynte seg og praten gikk livlig rundt bordene.

Esther orienterte om neste års sommerekursjon som er planlagt til Skåne i andre uke av august. Til slutt ønsket vi hverandre god jul og takk for et fint botanisk år og gikk så stille hjem.

TILLEGG FRA MØTE- OG TURREFERAT 2002:

BUKKØYA I KVITSEIDVATN

Søndag 30. juni 2002.

Turleder og referent: Roger Halvorsen.

Ca. 10 stykker møtte fram på bygdetunet ved Kviteseid gamle kirke i det usikre været. Herfra dro følget opp til Roeid mot Tveitgrend før vi skulle videre mot turens hovedmål: Bukkøya i Kviteseidvatn.

Ved Roeid skulle vi besøke den gamle klassiske lokaliteten hvor Blytt fant huldregras *Cinna latifolia* i første halvdel av 1800-tallet som ny for Telemark. Her møtte vi også Aslak Midtbøen, vår cicerone på Bukkøya, og fikk gjort avtale med båtskyss.

I bekkekløfta ved Roeid fant vi noen få småtuer av huldregras på samme sted hvor vi tidligere har sett den. De var noe kort kommet, men var lett kjennelige

på de breie, fint grønne bladene og de karakteristiske hengende småaksa. I bekkedalen ble det dessuten funnet noen få eksemplarer av myskemaure *Galium triflorum* og en hel del tuer av junkerbregne *Polystichum braunii*. På en brakkmark nede ved gården vokste store mengder av hvit gåseblom *Anthemis arvensis*, noen få tuer av gullkløver *Trifolium aureum*, litt kamomille *Chamomilla recutita* og noen eksemplarer av hvit jonsokblom *Silene latifolia* sammen med hybridene med den røde *S. dioica* med karakteristiske lyserøde blomster. Denne hybridene er for øvrig fertil og krysser tilbake med foreldreartene.

Etter Roeid la vi inn et kort besøk til lokaliteten med åkerbær *Rubus arcticus* bak campinghyttene ved Syftestad camping. Her har tilgroinga skutt fart, og åkerbæret har „trange kår” om dagen. Her bør det ryddes!!!!

Så gikk ferden forbi Kviteseid kirke med en stopp etter mer gullkløver i en veiskråning. Vi rastet ved bygdetunet i påvente av båtskyss, og noen benyttet anledningen til å beskue de flotte gamle bygningene, blant annet det gamle loftet fra Flekstveit.

Vi måtte kjøre litt tilbake mot Kviteseid, til Spjutodd, for å møte båtskyssen ut til Bukkøya.

Vel ute og et stykke opp i lia på østsida av øya, møtte det „store synet” oss med fine bestander av bittergrønn *Chimaphila umbellata*. Vår cicerone Aslak fortalte at antallet eksemplarer på lokaliteten hadde økt betydelig de siste åra, trolig fordi et par store furuer hadde gått over ende og gitt mer lys til plantene. Aslak kunne også fortelle at grunneieren, Cappelen, hadde droppet planene om en skogsvei gjennom området og i stedet innført selvpålagt fredning. En gledelig og sterk opplysning. Like inntil forekomsten ble det også vist fram en hel del eksemplarer av furuvintergrønn *Pyrola chlorantha* i fin blomstring.

Vel tilbake på Spjutodd dro vi litt lenger inn forbi brua over sundet, til Søtflot, for å se nærmere på en stor bestand av spansk kjørvel *Myrrhis odorata* som referenten var gjort kjent med via professor Inger Nordal på Blindern.

En av turdeltagerne ble helt til slutt med Aslak for å se på en liten forekomst av grov nattfiol *Platanthera chlorantha*.

LISTÉRA - Tidsskrift for Telemark Botaniske Forening
(NBF, Telemarksavdelingen)
20. årgang, 2005, nummer 1

INNHOLD

	<u>side</u>
Valg, dikt av <i>Bjørnstjerne Bjørnson</i>	1
Fra Redaksjonen	2
Vadderot, av <i>Sigrid Nordskog</i>	3
Lengst nord og lengst syd i Europa, av <i>Bjørn Erik Halvorsen</i>	4
Sett og hørt	9
Plantefunn i Telemark 2000, av <i>Bjørn Erik Halvorsen</i>	10
Plantefunn i Telemark 2001, av <i>Bjørn Erik Halvorsen</i>	14
Møte- og turreferater 2004	18

